

**Uchwała Rady Przejrzystości nr 203
z dnia 16 lipca 2012 ws. uzasadnienia
stanowiska nr 2/2012 z dnia 13 lutego 2012 r.
w zakresie zakwalifikowania leków Kreon 25 000 i Kreon 40 000
(pancreatinum) we wskazaniu: zewnątrzwydzielnicza niewydolność
trzustki w przebiegu przewlekłego zapalenia trzustki (PZT), jako
świadczenia gwarantowanego**

Rada Przejrzystości uzupełnia stanowisko nr 2/2012 z dnia 13 lutego 2012 r. w sprawie zakwalifikowania leków Kreon 25 000 i Kreon 40 000 (pancreatinum) we wskazaniu: zewnątrzwydzielnicza niewydolność trzustki w przebiegu przewlekłego zapalenia trzustki (PZT), jako świadczenia gwarantowanego poniższym uzasadnieniem.

Uzasadnienie

W Rekomendacjach Grupy Roboczej Konsultanta Krajowego w dziedzinie Gastroenterologii i Polskiego Klubu Trzustkowego (2011) jednoznacznie zaleca się stosowanie preparatów enzymów trzustkowych o wysokim stężeniu lipazy, w rozpatrywanym wskazaniu. Rada uznaje za zasadne zakwalifikowanie leków Kreon 25000 i Kreon 40000 w przebiegu PZT jako świadczenia gwarantowanego, ale tylko w przypadkach potwierdzonej przez specjalistę gastroenterologa, zewnątrzwydzielniczej niewydolności trzustki.

Przedmiot zlecenia

Zlecenie wydania stanowiska Rady Przejrzystości dotyczy wniosków o refundację dwóch produktów leczniczych:

- Kreon 25 000 (pancreatinum), 300 mg pankreatyny o aktywności : 25 000 j.Ph.Eur. lipazy, 18 000 j.Ph.Eur. amylazy, 1 000 j.Ph.Eur. proteazy, kapsułki dojelitowe , 50 sztuk;
- Kreon 40 000 (pancreatinum), 400 mg pankreatyny o aktywności : 40 000 j.Ph.Eur. lipazy, 25 000 j.Ph.Eur. amylazy, 1 600 j.Ph.Eur. proteazy, kapsułki dojelitowe, 50 sztuk.

Wnioski dotyczą umieszczenia ww. produktów leczniczych w Wykazie leków i wyrobów medycznych przepisywanych chorującym na choroby zakaźne lub psychiczne oraz upośledzonym umysłowo, a także chorującym na niektóre choroby przewlekłe, wrodzone lub nabyte. Proponowane wskazanie: „Zewnątrzwydzielnicza niewydolność trzustki w przebiegu przewlekłego zapalenia trzustki”. Poziom odpłatności – ryczałt.

Problem zdrowotny

Przewlekłe zapalenie trzustki (PZT) jest przewlekłym procesem zapalnym powodującym postępujące, nieodwracalne zmiany w miększu (zanik, włóknienie) oraz stopniowy rozwój niewydolności zewnątrzwydzielniczej i wewnątrzwydzielniczej trzustki. Rozpowszechnienie PZT szacuje się na 0,04-

5% populacji. Niewydolność zewnątrzwydzielnicza trzustki prowadzi do upośledzenia wchłaniania, niedożywienia, ubytku masy ciała, wyniszczenia i w konsekwencji - przedwczesnego zgonu. Uciążliwe objawy ze strony przewodu pokarmowego (w tym biegunka tłuszczowa) i związana z chorobą niezdolność do pracy powodują obniżenie jakości życia chorego, istnieją również dane wskazujące na związek jakości życia ze stopniem odżywienia.

Podstawę leczenia zewnątrzwydzielniczej niewydolności trzustki w przebiegu PZT stanowi terapia substytucyjna – suplementacja enzymów trzustkowych, która ze względu na brak zdolności trzustki do samoistnej regeneracji, musi być prowadzona przez całe życie.

Opis ocenianego świadczenia

Produkt leczniczy Kreon 25 000 został dopuszczony do obrotu w Polsce w 2000 roku; produkt Kreon 40 000 – w 2009 r. Produkty lecznicze Kreon 25 000 i Kreon 40 000 zawierają pankreatynę wieprzową w postaci minimikrosfer, umieszczonych w otoczce dojelitowej, odpornej na działanie kwasu żołądkowego. W jelicie cienkim uwalniane są enzymy o działaniu lipolitycznym, amylolitycznym i proteolitycznym, które umożliwiają trawienie tłuszczów, skrobi i białek.

Dawkowanie zależy od nasilenia zaburzeń trawienia i zawartości tłuszczu w pożywieniu. Dawka mieści się w przedziale od około 25 000 do 80 000 j. Ph.Eur. lipazy, w przypadku głównego posiłku oraz stanowi połowę indywidualnie wyznaczonej dawki w przypadku przekąsek między posiłkami.

Wskazania zarejestrowane, oprócz wskazań wnioskowanych i już objętych finansowaniem (w przypadku produktu Kreon 25 000), obejmują leczenie zewnątrzwydzielniczej niewydolności trzustki związanej z innymi schorzeniami: po usunięciu żołądka, z rakiem trzustki, po zespoleniu żołądkowo-jelitowym, zwężeniem przewodu trzustkowego lub przewodu żółciowego wspólnego, zespołem Shwachmana-Diamonda, ostrym zapaleniem trzustki.

Alternatywne świadczenia

Zgodnie z wytycznymi praktyki klinicznej i opiniami ekspertów klinicznych nie ma obecnie alternatywy dla leczenia substytucyjnego. Obecnie w Polsce żaden produkt zawierający enzymy trzustkowe nie jest finansowany w leczeniu zewnątrzwydzielniczej niewydolności trzustki w przebiegu PZT. W wykazach leków refundowanych znajdują się produkty Kreon 25 000 i Lipancrea 16 000, jednak są one finansowane we wskazaniach: mukowiscydoza i stan po resekcji trzustki. Leczenie dla pacjentów z PZT jest więc pełnopłatne. Innym dostępnym na rynku preparatem (nieobjętym refundacją), zawierającym co najmniej 25 000 jednostek lipazy, jest Pangrol 25 000 (1 kaps. zawiera: 25 000 j. Ph. Eur. lipazy, 22 500 j. Ph. Eur. amylazy, 1 250 j. Ph. Eur. proteazy); dostępne są również inne preparaty zawierające mniejszą dawkę lipazy.

Skuteczność kliniczna

Wnioskodawca przedstawił analizę kliniczną – przegląd systematyczny, w której jako komparatory dla wnioskowanych produktów leczniczych wskazano produkt leczniczy Lipancrea 16 000 oraz brak leczenia/placebo, jednak odnaleziono wyłącznie badania porównujące Kreon (Kreon 25 000, Kreon 40 000, Kreon w dawkach zbliżonych lub stanowiących wielokrotność dawek wnioskowanych) z placebo. Do przeglądu systematycznego włączono siedem badań klinicznych, z których trzy (SOLID 2011a, *Whitcomb 2010* i *Safdi 2006*) stanowiły próby kliniczne z randomizacją, w dwóch kolejnych publikacjach (SOLID 2011b oraz *Gubergrits 2011*) opisano przedłużenia prób SOLID 2011a i *Whitcomb 2010*, w których wszyscy pacjenci przyjmowali Kreon. Do analizy włączono również jedno badanie obserwacyjne (*Czako 2003*).

We wszystkich badaniach porównującym Kreon z placebo (SOLID 2011a, *Whitcomb 2010* i *Safdi 2006*) odnotowano istotne statystycznie różnice na korzyść Kreonu przy ocenie takich punktów końcowych jak: CFA (współczynnik absorpcji tłuszczu), CNA (współczynnik absorpcji azotu), zawartość tłuszczu/azotu w stolcu, masa stolca, częstość wypróżnień. Jedyny punkt który nie osiągnął nominalnej istotności statystycznej to oceniana w badaniu *Safdi 2006* jakość życia związana z objawami choroby wg. kwestionariusza CGIDS.

W badaniu przedłużonym (SOLID 2011b – okres obserwacji 323 dni) oceniano jakość życia wg. kwestionariusza SF-36. Wynik istotny statystycznie, na korzyść leczenia Kreonem, uzyskano w 6 na 10 podgrup pacjentów. Ponadto we włączonych przedłużeniach badań eksperymentalnych, u około 50%

pacjentów leczonych produktem Kreon odnotowano redukcję nasilenia objawów przewlekłego zapalenia trzustki: bólów brzucha, gazów jelitowych, nieprawidłowej konsystencji stolca. U osób przyjmujących Kreon, w stosunku do wartości wyjściowych, uległa redukcji częstość wypróżniania, wzrosła masa ciała i BMI.

Agencja zwróciła uwagę na następujące ograniczenia przedstawionych dowodów naukowych: małe populacje pacjentów w dostępnych badaniach eksperymentalnych (do kilkudziesięciu osób), krótkie okresy obserwacji, punkty końcowe w większości o niewielkim znaczeniu klinicznym (wyniki pośrednie – surogaty), brak publikacji wyników jednego z badań (SOLID 2011), pominięcie niektórych badań na etapie wyszukiwania lub włączenia do przedstawionej analizy.

W ramach wyszukiwania własnego Agencja zidentyfikowała 1 opublikowany przegląd systematyczny badań klinicznych z randomizacją, oceniający skuteczność stosowania doustnych preparatów enzymów trzustkowych u chorych z przewlekłym zapaleniem trzustki (*Shafiq 2010 – Cochrane Review*; czas objęty wyszukiwaniem – do lutego 2009) – przegląd ten nie został uwzględniony w analizie przedstawionej przez wnioskodawcę (został uznany za nieaktualny); ze względu na mniej restrykcyjne kryteria włączenia dotyczące prezentacji wyników uwzględniono w nim jednak więcej badań, niż w przeglądzie wnioskodawcy. Zgodnie z wnioskami autorów wspomnianego przeglądu, rola enzymów trzustkowych w leczeniu bólów brzucha, utraty masy ciała, biegunki tłuszczowej oraz w ograniczaniu zużycia środków przeciwbólowych i poprawie jakości życia pacjentów z PZT pozostaje niejednoznaczna; konieczne jest przeprowadzenie dobrych jakościowo badań, o odpowiedniej mocy statystycznej.

Jako dowody efektywności praktycznej stosowania wnioskowanych leków w analizie przedstawionej przez wnioskodawcę wskazano jedno badanie obserwacyjne (*Czako 2003*), w którym oceniano jakość życia przy użyciu zmodyfikowanego kwestionariusza EORTC QLQ-30, w okresie obserwacji wynoszącym 28 dni. Wśród pacjentów leczonych produktem Kreon, w obydwu podgrupach, stwierdzono statystycznie istotną poprawę jakości życia przy ocenie następujących parametrów: zwiększenie masy ciała, zmniejszenie częstości wypróżniania, zwiększenie aktywności zawodowej, zmniejszenie objawów ogólnych i chorobowych oraz bólu oraz jakości życia ogółem. Odnotowano również istotne zwiększenie obciążeń finansowych związanych z chorobą lub leczeniem.

Bezpieczeństwo stosowania

W przedstawionej przez wnioskodawcę analizie bezpieczeństwa opisano trzy badania porównujące stosowanie Kreonu z placebo w okresie 7-14 dni (SOLID 2011a, *Whitcomb 2010, Safdi 2006*) oraz trzy badania opisujące stosowanie Kreonu bez grupy porównawczej (*Halm 1999 – 28 dni, Gubertgrits 2011 – 182 dni, SOLID 2011b – 323 dni*).

W badaniach porównujących Kreon z placebo (SOLID 2011a, *Whitcomb 2010, Safdi 2006 – okres obserwacji 7-14 dni*) nie odnotowano różnic w częstości występowania zdarzeń niepożądanych. Tylko w jednym z trzech badań stwierdzono różnicę na niekorzyść Kreonu w porównaniu z placebo odnośnie częstości występowania zaburzeń przewodu pokarmowego.

W opisanych badaniach jednoramiennych (SOLID 2011b, *Gubertgrits 2011, Halm 1999*) zdarzenia niepożądane związane z leczeniem występowały u 7,8% (*Gubertgrits 2011*) i 13,1% (SOLID 2011b) leczonych. Do najczęściej występujących zdarzeń niepożądanych należały zdarzenia związane z układem pokarmowym - zaburzenia przewodu pokarmowego ogółem (*Gubertgrits 2011*), atoniczne zaburzenia przewodu pokarmowego i trawienia (SOLID 2011b) czy ból brzucha i ból w obrębie przewodu pokarmowego (SOLID 2011b).

Stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów zdrowotnych

W przedstawionej przez wnioskodawcę analizie ekonomicznej inkrementalny koszt uzyskania dodatkowego roku życia skorygowanego jakością (QALY), przy użyciu produktu leczniczego Kreon (Kreon 25 000 lub Kreon 40 000) zamiast nieleczenia, oszacowano na [REDAKTOWANE] – z perspektywy Narodowego Funduszu Zdrowia, w dożywotnym horyzoncie czasowym. Przytoczona wartość ICUR [REDAKTOWANE] progu opłacalności w wysokości 3xPKB *per capita*.

W ramach przeprowadzonej oceny raportu Agencja wskazała na liczne ograniczenia przedstawionej analizy ekonomicznej, między innymi brak pełnego opisu założeń przyjętych w modelu oraz brak uzasadnienia przyjętych zakresów zmienności parametrów, jak również brak oceny wiarygodności

danych wejściowych. Wskazano również na błędy w obliczeniach, użycie w obliczeniach nieprawidłowych wzorów i wprowadzenie do modelu nieprawidłowych rozkładów. Ograniczeniem potencjalnie zaniżającym wartość ICUR jest przyjęcie założenia o rzadkim stosowaniu (małym udziale w rynku) preparatu droższego (z dwóch wnioskowanych), w przeliczeniu na dawkę, tj. produktu Kreon 40 000. Nie przedstawiono odrębnych oszacowań wartości ICUR dla produktów Kreon 25 000 i Kreon 40 000.

Wpływ na budżet płatnika publicznego

W przedstawionej przez wnioskodawcę analizie wpływu na system ochrony zdrowia inkrementalny koszt refundacji wnioskowanych produktów leczniczych oszacowano [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] finansowania ze środków publicznych. Wyniki analizy przeprowadzonej z perspektywy wspólnej (NFZ + pacjenci) wskazują na możliwość wystąpienia [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE]. Liczebność populacji z zewnątrzwydzielniczą niewydolnością trzustki w ZTP oszacowano [REDAKTOWANE], na podstawie badania ankietowego. W przedstawionych szacunkach nie uwzględniono kosztów stosowania wnioskowanych produktów we wskazaniach innych niż wnioskowane.

Ograniczeniem analizy wnioskodawcy, potencjalnie zaniżającym koszty refundacji wnioskowanych produktów, jest założenie o rzadkim stosowaniu (małym udziale w rynku) preparatu droższego (z dwóch wnioskowanych), w przeliczeniu na dawkę, tj. produktu Kreon 40 000.

Rekomendacje innych instytucji dotyczącej oceny świadczenia

Agencja dokonała przeglądu wytycznych praktyki klinicznej, dotyczących stosowania suplementacji enzymów trzustki u pacjentów z zewnątrzwydzielniczą niewydolnością trzustki w przebiegu PZT. Odnaleziono jeden dokument polski i 5 rekomendacji zagranicznych. W *Rekomendacjach Grupy Roboczej Konsultanta Krajowego w dziedzinie Gastroenterologii i Polskiego Klubu Trzustkowego* (2011) zaleca się stosowanie preparatów enzymów trzustkowych w formie kapsułek dojelitowych, zawierających wrażliwe na pH otoczenia mikrosfery, o wysokim stężeniu lipazy. Zalecana dawka minimalna wynosi 25 000 jednostek lipazy, podczas lub bezpośrednio po każdym posiłku. *Hepato-Pancreatico-Biliary Association of South Africa* i *the South African Gastroenterology Society* (2010) zaleca substytucję enzymów trzustkowych w postaci powlekanych kapsułek dojelitowych, w dawce 25 000 jednostek lipazy do posiłków i 10 000 – 25 000 jednostek lipazy do przekąsek. W *Australasian treatment guidelines for the management of pancreatic exocrine insufficiency* (2010) zaleca się suplementację w dawce 25 000 – 50 000 jednostek lipazy na posiłek - jako leczenie pierwszej linii. W wytycznych *European Society for Clinical Nutrition and Metabolism* (2006), dotyczących żywienia dojelitowego, wskazano, że ponad 80% pacjentów z PZT może być odpowiednio leczonych za pomocą pożywienia zwykłego, wspomaganego enzymami trzustkowymi.

Wytyczne NICE (2010) i *Italian Association for the Study of the Pancreas* (2010) dotyczyły stosowania suplementów enzymatycznych u osób z PZT o podłożu alkoholowym. W tej populacji NICE zaleca stosowanie suplementów enzymatycznych osobom, u których występują biegunka (stolce tłuszczowe) lub niedożywienie związane z zewnątrzwydzielniczą niewydolnością trzustki, natomiast negatywnie rekomendowano stosowanie tych środków u osób, u których jedynym objawem schorzenia jest ból. IASP zaleca suplementację enzymami trzustkowymi przy użyciu preparatów o wysokiej dawce lipazy, w postaci powlekanych kapsułek z minimikrosferami 25 000 – 40 000 lipazy, najlepiej w trakcie lub tuż po każdym posiłku.

Odnaleziono 2 rekomendacje dotyczące finansowania produktów Kreon ze środków publicznych – obie zostały wydane przez francuską agencję HAS (2006 i 2010). W 2006 roku rekomendowano finansowanie opiniowanych produktów (Kreon 12 000 i Kreon 25 000) na poziomie 65%, tylko w określonych wskazaniach, w tym u dorosłych i dzieci z zewnątrzwydzielniczą niewydolnością trzustki spowodowaną udokumentowanym przewlekłym zapaleniem trzustki (w tym zwapnienia w obrębie trzustki) i zawartością tłuszczu w stolcu przekraczającą 6g/24h. W uzasadnieniu zwrócono uwagę, że zewnątrzwydzielnicza niewydolność trzustki jest poważnym schorzeniem i może stanowić zagrożenie dla życia; opiniowane leki stosowane są w pierwszej linii leczenia, jednak istnieją dla nich alternatywy (wymieniono produkty Eurobiol 12 500, Eurobiol 25 000, Lcrease); stosunek

skuteczności do działań niepożądanych określono jako korzystny. W 2010 roku HAS pozytywnie rekomendował utrzymanie refundacji preparatów Kreon (w tych samych wskazaniach, których dotyczyła rekomendacja z 2006 roku). W uzasadnieniu podtrzymano argumenty z 2006 roku, zwrócono również uwagę na 2 nowe badania dotyczące skuteczności stosowania opiniowanych produktów w populacji z mukowiscydozą.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, Rada Przejrzystości przyjęła stanowisko jak na wstępie.

.....
.....
[Redacted signature block]

Tryb wydania opinii

Uzasadnienie dodano na prośbę Ministra Zdrowia z dnia 23.05.2012 r., w trybie uzgodnionym z Ministerstwem Zdrowia.